

**Голові Державної комісії з цінних паперів
та фондового ринку
пану Балюку А.І.**

Шановний Анатолій Іванович!

Державною комісією з цінних паперів та фондового ринку 14.04.2008р. було опубліковано проект Положення «**Про вимоги до банку, який надає депозитарію послуги для здійснення грошових розрахунків за договорами щодо цінних паперів**» та Додатку до проекту Положення (типовий договір про грошові розрахунки за операціями щодо цінних паперів) (далі - Проект).

Як засвідчило детальне ознайомлення з Проектом, у нинішньому вигляді він містить низку суперечностей та прогалин, що виключає можливість його практичної реалізації.

У зв'язку з цим, вважаємо за доцільне звернути увагу розробників вказаного Проекту на важливі аспекти, які потребують доопрацювання, з тим, щоб фондовий ринок України отримав дієвий нормативний акт, за допомогою якого будуть врегульовані проблеми, з якими сьогодні стикаються суб'єкти вітчизняного фондового ринку.

Найбільше суперечностей, як свідчить ознайомлення з текстом Проекту, стосується термінологічної неузгодженості та понятійного апарату, зокрема:

- що таке кліринг і які суб'єкти можуть проводити кліринг?
- чи ідентичні поняття „переказ коштів” та „грошові розрахунки”?
- хто може проводити грошові розрахунки; чи може суб'єкт, який не відкриває та не веде рахунки суб'єктів господарювання, проводити грошові розрахунки (здійснювати переказ грошових коштів)?
- як проводяться розрахунки в цінних паперах між суб'єктами та хто їх може здійснювати?

1.

Термін «кліринг» вживається у Законах України «*Про цінні папери та фондовий ринок*», «*Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні*», «*Про платіжні системи та переказ коштів в Україні*».

Закон України «*Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні*» (ст.1) містить наступне визначення клірингу:

- кліринг – **отримання, звірка та поточні оновлення інформації**, підготовка бухгалтерських та облікових документів, необхідних для виконання угод щодо цінних паперів, визначення взаємних зобов'язань, що передбачає взаємозалік, забезпечення та гарантування розрахунків за угодами щодо цінних паперів.

Закон України «*Про платіжні системи та переказ коштів в Україні*» містить дещо інше визначення, яке принципово не відрізняється від попереднього:

- кліринг – механізм, що включає збирання, сортування, реконсиляцію та проведення взаємозаліку зустрічних вимог учасників платіжної системи, а також обчислення за кожним із них сумарного сальдо за визначений період часу між загальними обсягами вимог та зобов'язань.

Закон України «*Про цінні папери та фондовий ринок*» взагалі не містить визначення щодо цього терміна (але цього, з огляду на викладене вище, і не потрібно).

З наведеного випливає, що кліринг - це окрема операція, яка не включає в себе розрахунки з цінними паперами або переказ грошових коштів. Більше того, кліринг слід відрізнити від розрахунків.

Хто ж може проводити кліринг?

У Законі України «Про платіжні системи та переказ коштів» визначено, що:

- клірингова установа – юридична особа, яка за результатами проведеного нею клірингу формує клірингові вимоги та надає інформаційні послуги.

Закон «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» визначає, що:

- депозитарій цінних паперів (далі - депозитарій) - юридична особа, яка провадить виключно депозитарну діяльність та може здійснювати кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів;
- депозитарна діяльність - надання послуг щодо зберігання цінних паперів незалежно від форми їх випуску, відкриття та ведення рахунків у цінних паперах, обслуговування операцій на цих рахунках (включаючи кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів) та обслуговування операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів.

Крім того, відповідно до пункту 1 ст. 20 Закону України «Про цінні папери та фондовий ринок» діяльністю з організації торгівлі на фондовому ринку є діяльність професійного учасника фондового ринку (організатора торгівлі) із створення організаційних, технологічних, інформаційних, правових та інших умов для збирання та поширення інформації стосовно попиту і пропозицій, проведення регулярних торгів фінансовими інструментами за встановленими правилами, централізованого укладення і виконання договорів щодо фінансових інструментів, **у т.ч. здійснення клірингу та розрахунків за ними**, та розв'язання спорів між членами організатора торгівлі.

З викладеного можна зробити висновок, що кліринг за операціями з цінними паперами та грошовими коштами може здійснювати депозитарій та/або фондова біржа, що передбачає наявність відповідної ліцензії ДКЦПФР. Фактично ж у відповідності з «Положенням про розрахунково-клірингову діяльність за договорами щодо цінних паперів», затвердженим рішенням ДКЦПФР від 17 жовтня 2006 р. №1001 (далі - **Положення №1001**), кліринг здійснює як фондова біржа, так і депозитарій (спочатку фондова біржа здійснює звірку, а після цього депозитарій перевіряє цю інформацію).

2.

Щодо грошових розрахунків.

Згідно ст.2 Закону України «Про банки і банківську діяльність» **розрахункові банківські операції - рух грошей на банківських рахунках, здійснюваний згідно з розпорядженнями клієнтів або в результаті дій, які в рамках закону призвели до зміни права власності на активи.**

Виходячи зі змісту Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні», переказ грошових коштів в Україні є термінологічним еквівалентом грошових розрахунків (розрахункових операцій). Згідно з цим Законом **переказ коштів** - рух певної суми грошових коштів з метою її зарахування на рахунок отримувача або видачі йому у готівковій формі. При цьому, в контексті переказу коштів, у вказаному Законі вживаються такі поняття як «розрахунковий документ», «розрахунково-касове обслуговування» та ін. Отже, Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» ототожнює поняття «переказ коштів» і «грошові розрахунки». З огляду на переваги, що має Закон України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» над іншим законодавством України завдяки своєму спеціальному характеру та обумовленою самим законом нормою щодо застосування законів і інших нормативно-правових документів в частині, що не суперечить йому, більш правильним терміном буде всеж-таки «переказ коштів»

Згідно норм вищевказаного Закону здійснювати переказ коштів мають право банки, що мають банківську ліцензію НБУ, а також небанківські фінансові установи, які мають ліцензію Держфінпослуг на здійснення переказу коштів, і які уклали договір з платіжною організацією відповідної платіжної системи.

Більше того, ст.7 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів» пов'язує діяльність з переказу грошових коштів з можливістю відкриття рахунків своїм клієнтам, що цілком логічно, адже у відповідності зі ст. 3 цього ж Закону безготівкові

грошові кошти існують у вигляді залишків на рахунках, тобто і перераховувати їх можна виключно шляхом списання/зарахування на цих рахунках. А згідно ст. 7 Закону рахунки можуть відкриватися або банками, або іншими установами - членами платіжної системи.

Пункт 7.1. ст. 7 Закону передбачає, що банки мають право відкривати своїм клієнтам вкладні (депозитні), поточні та кореспондентські рахунки. **Вкладний (депозитний) рахунок** – це рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання коштів, що передаються клієнтом банку в управління на встановлений строк та під визначений процент (дохід) відповідно до умов договору. **Поточний рахунок** – це рахунок, що відкривається банком клієнту на договірній основі для зберігання коштів і здійснення розрахунково-касових операцій за допомогою платіжних інструментів відповідно до умов договору та вимог законодавства України. **Кореспондентський рахунок** - рахунок, що відкривається одним банком іншому банку для здійснення міжбанківських переказів. П. 7.2. ст. 7 Закону регламентує, що установа - член платіжної системи може відкривати рахунки членам та учасникам платіжної системи відповідно до правил цієї платіжної системи, погоджених з НБУ. (Членом платіжної системи згідно п.10.3 ст.10 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів» можуть знов-таки бути банки, що мають банківську ліцензію НБУ, а також небанківські фінансові установи, які мають ліцензію Держфінпослуг на переказ коштів і які уклали договір з платіжною організацією відповідної платіжної системи).

Таким чином, відповідно до чинного законодавства України, здійснювати переказ грошових коштів та відкривати рахунки **можуть лише банки та небанківські фінансові установи, які мають ліцензію Держфінпослуг на здійснення переказу коштів.**

А чи можна здійснювати **розрахунки між суб'єктами господарювання** використовуючи для цього власний банківський (поточний) рахунок та не мати відповідної банківської ліцензії або ліцензії Держфінпослуг на переказ коштів?

Слід звернути увагу на особливий режим грошових коштів на власному банківському рахунку, який передбачений Гл. 72 Цивільного кодексу України.

Згідно ч. 3 ст. 1066 ЦКУ банк не має права визначати та контролювати напрями використання грошових коштів клієнта та встановлювати інші, не передбачені договором або законом, обмеження його права розпоряджатися грошовими коштами на власний розсуд. Таким чином, клієнт (власник рахунку) має право безперешкодно розпоряджатися грошовими коштами, які зберігаються (обліковуються) на його рахунку. З цього можна зробити висновок, що суб'єкт, який отримує грошові кошти на свій рахунок у банку автоматично стане їх власником.

Таким чином, такі «розрахунки» не будуть переказом коштів у відповідності з законодавством, не будуть формуватись первинні документи, а, отже, не буде реалізовуватись облікова та податкова функції (так зване правило «першої події», передбачене Законами України «Про оподаткування прибутку підприємств» та «Про податок на додану вартість» – збільшення валового доходу або нарахування ПДВ у разі надходження коштів на поточний рахунок). Тобто «розрахувати» суб'єктів господарювання можна, але це не буде вважатися грошовими розрахунками (переказом коштів).

Більш того такі «розрахунки» без відкриття рахунку суперечать і Закону України «Про систему оподаткування», який накладає на фінансові установи, що здійснюють переказ коштів цілу низку інших зобов'язань.

3.

Чому взагалі виникає питання про можливість участі депозитарію у грошових розрахунках (переказі коштів) за схемою, як це пропонує обговорюваний Проект. А мабуть тому, що п.1 ст.8 Закону «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» вказує:

«Кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів здійснюються **виключно** депозитаріями, які забезпечують поставку цінних паперів на рахунки зберігачів у депозитарії з одночасною оплатою грошових коштів на рахунках зберігачів. Для

здійснення клірингу та розрахунків за угодами щодо цінних паперів депозитарій має одержати ліцензію».

Згідно п. 1 Проекту відповідно до Законів України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», «Про банки та банківську діяльність» надавати депозитарію послуги щодо здійснення грошових розрахунків за договорами щодо цінних паперів може: НБУ або банк на підставі банківської ліцензії, виданої НБУ (далі – «**Розрахунковий банк**»).

Що ж мається на увазі під терміном „розрахунки за угодами щодо цінних паперів“?

Це положення прямо роз'яснюється у ст.1 цього ж Закону:

Депозитарна діяльність – надання послуг щодо зберігання цінних паперів незалежно від форми їх випуску, **відкриття та ведення рахунку у цінних паперах, обслуговування операцій на цих рахунках (включаючи кліринг та розрахунки за угодами щодо цінних паперів)** та обслуговування операцій емітента щодо випущених ним цінних паперів.

Тобто термін „розрахунки за угодами щодо цінних паперів“ обмежується виключно розрахунками з цінними паперами, що цілком логічно - хто веде рахунки, той може і здійснювати розрахунки (за аналогією з грошовими розрахунками).

З наведеного можна зробити наступні висновки:

1. Кліринг за угодами щодо цінних паперів, як у цінних паперах, так і в грошових коштах можуть здійснювати фондові біржі та депозитарії.

2. Розрахунки в цінних паперах можуть здійснювати суб'єкти депозитарної діяльності, тобто депозитарії та зберігачі.

3. Розрахунки в грошових коштах (переказ грошових коштів) можуть здійснювати банки та небанківські фінансові установи, що отримали ліцензію Держфінпослуг на переказ грошових коштів. Підкреслимо, що депозитарії і біржі згідно діючого законодавства не підпадають під регулювання НБУ та Держфінпослуг, тобто не можуть отримати і відповідну ліцензію на переказ коштів.

4. Грошові розрахунки (переказ коштів) у межах власного поточного рахунку одного суб'єкта господарювання між іншими суб'єктами господарювання здійснювати не можна.

5. Кліринг та розрахунки за похідними цінними паперами можуть здійснювати виключно фондові біржі, що повинні вести облік цих похідних.

Якщо ж розмовляти більш предметно стосовно Проекту, то для здійснення клірингу та **розрахунків** за договорами щодо цінних паперів у **грошових коштах** суб'єкти розрахунків повинні відкрити рахунки або в банках, або в небанківських фінансових установах, що мають ліцензію Держфінпослуг на переказ коштів. Безумовно, взаємодія між депозитарієм, фондовою біржею, банками або відповідними фінансовими установами, брокерами, зберігачами та їх клієнтами повинна бути врегульована на договірній основі, але це, на наш погляд, не потребує додаткового регулювання. Тим більше, враховуючи пріоритетність норм Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів в Україні» (згідно з п.2 розд. X до приведення у відповідність із цим Законом закони та інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить йому) перед нормами Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні» та іншими нормативно-правовими актами, що регулюють порядок здійснення переказу коштів.

З вищевикладеного однозначно випливає, що **будь-яке Положення (наприклад, щодо розрахунково-клірингової діяльності, або про вимоги до розрахункового банку) не може суперечити** Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів» в частині, що стосується переказу коштів (грошових розрахунків). Більше того - воно не може (не буде) діяти в частині, що суперечить цьому закону.

Обґрунтовуючи неможливість прийняття та практичного застосування Проекту в такій редакції важливо також зупинитися на менш принципових, але суттєвих проблемах:

Проект передбачає наступний порядок проведення розрахунків: зберігачі для проведення розрахунків по укладених на організаторі торгівлі договорам перераховують кошти на **поточний рахунок** Депозитарію в Розрахунковому банку. При цьому виникають наступні проблеми:

1. У Проекті не вказується, у чиїх інтересах і з яких джерел до зберігачів надходять ці кошти. Логічно припустити, що кошти перераховуються від Членів біржі (учасників торгів), але на яких підставах?

2. У Проекті не конкретизовано, на підставі яких договорів зберігачі можуть направляти як ці кошти, так і власні кошти на поточний рахунок Депозитарію, а також як будуть відображатися ці операції в обліку і які зобов'язання при цьому виникнуть у суб'єктів?

3. З тексту Проекту не зрозуміло, на підставі яких договорів зберігачі будуть отримувати кошти від своїх Депонентів (або керуючих їх рахунками) і на підставі якого договору будуть перенаправляти їх у Депозитарій. Крім того, не передбачений порядок відображення цих платежів Депозитарієм, зберігачами, депонентами, учасниками організатора торгівлі на ринку цінних паперів, депонентами - клієнтами цих учасників у податковому й фінансовому обліку.

Варто нагадати, що в схожій до пропонуємої редакції та за подібною схемою основні положення Проекту були прийняті ще в 1999 р. – мова йде про Порядок узяття на облік в ДКЦПФР банку як розрахункового (Рішення ДКЦПФР від 30.12.1999 р. №283) та Тимчасове положення про вимоги до розрахункового банку та Типового договору про грошові розрахунки за операціями щодо цінних паперів (Рішення ДКЦПФР від 10.09.1999 р. №178). Однак, ці нормативи фактично не діяли (проіснували півроку, були припинені, жоден банк не став розрахунковим) та ніяк не вплинули на розвиток фондового ринку. Але ж 9 років тому не існувало цілої низки законів та навіть деяких регуляторів, що унеможлиблювало повноцінне застосування на практиці вказаних рішень.

Сьогодні з прийняттям Законів України *«Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг»*, *«Про платіжні системи та переказ коштів»*, нової редакції Закону *«Про цінні папери і фондовий ринок»* ситуація з законодавчим полем істотно змінилась і цю обставину необхідно врахувати при доопрацюванні Проекту. Варто підкреслити, що значення, у якому вживається поняття «розрахунковий банк» у Законі України *«Про платіжні системи та переказ коштів»* аж ніяк не суперечить значенню, що вживається в Законі України *«Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів»* (вірніше сказати, що другий закон у відповідності із прикінцевими положеннями Закону України *«Про платіжні системи та переказ коштів»* **не може** суперечити першому).

Тобто, не має підстав виокремлювати тлумачення поняття «розрахунковий банк», оскільки схема грошових розрахунків за договорами, укладеними на фондовій біржі, цілком вписується в модель, закріплену Законом України *«Про платіжні системи та переказ коштів»*. Більше того, у чинному законодавстві жодним чином не обмежується участь у платіжній системі (тобто учасниками платіжної системи можуть бути і торговці цінними паперами, і фондові біржі, і депозитарії) на відміну від членства.

І ще один дуже важливий аспект – щодо участі НБУ в розрахунках за договорами, укладеними на фондовій біржі, у якості розрахункового банку та надто жорстких вимог до розрахункових банків, якщо ці банки є комерційними (стосовно заборони залучення вкладів фізичних осіб більш ніж 5% капіталу банку). Не кажучи вже про те, що ця функція не притаманна НБУ як банку першого рівня ("банк банків") і регулятору банківського (та інших) ринків, ця норма унеможлиблює участь комерційних банків у біржових розрахунках та, по-суті, штучно монополізує цю функцію за НБУ. Необхідно відмітити, що НБУ не вимагає від розрахункового банку платіжної системи у відповідності з Законом України *«Про платіжні системи та переказ коштів»* та

нормативних актів НБУ ні окремого ліцензування, ні отримання дозволу на цю діяльність. Але НБУ висуває дуже жорсткі вимоги щодо економічних нормативів спеціалізованих (розрахункових) банків, тобто банків, який спеціалізується на здійсненні однієї чи декількох банківських операцій.

З іншого боку, ніхто не заперечує, що до розрахункових банків повинні бути встановлені певні вимоги. На нашу думку, обмеження кола «розрахункових банків» банками I та II групи згідно рішення Комісії з питань нагляду та регулювання діяльності банків НБУ №291 від 30 грудня 2005 р. (тобто банки мають граничний розмір активів понад 1,8 млрд. грн.) досить достатньо для створення конкурентної та надійної розрахункової системи. Варто також відмітити, що всі 27 банків, які входять до I та II груп мають вкладів фізичних осіб більш 5% капіталу. Тобто формально вони не виконують вимогу, яка пред'являється до розрахункового банку.

І наостаннє - щодо договору про грошові розрахунки за операціями щодо цінних паперів, що є додатком до обговорюваного Положення. Закон «Про платіжні системи та переказ коштів» обумовлює, що суб'єктами переказу коштів можуть бути виключно члени та учасники платіжних систем, відносини між якими регулюються на підставі відповідних договорів. Крім того, Закон накладає на суб'єктів переказу коштів сувору відповідальність за втрату коштів, порушення строків переказу, незабезпечення захисту інформації та таке інше. Тобто члени біржі (брокери) повинні будуть укласти договори про грошові розрахунки (договори рахунку) або з банком, або з небанківською установою, що має відповідну ліцензію та є членом платіжної системи. Можливо ми повторюємось, але вочевидь, що і банківська (платіжна), і депозитарна, і біржова системи приймають участь і в клірингу, і в розрахунках – кожна в рамках своїх функцій. Тому і договори між депозитарієм, фондовою біржею та розрахунковим банком повинні чітко обумовлювати лише порядок, формат, послідовність і т.д. обміну інформацією між ними.

Додаток:

проект положення «Про вимоги до банку, який надає депозитарію послуги для здійснення грошових розрахунків за договорами щодо цінних паперів», розроблений Асоціацією РФС.

**З повагою та надією на співпрацю
Президент Асоціації РФС**

С.М. Антонов

ЗАТВЕРДЖЕНО
рішення Державної комісії
з цінних паперів
та фондового ринку
від _____ № _____

**Положення
про вимоги до банку, який надає депозитарію та фондовій біржі
послуги для здійснення грошових розрахунків
за договорами щодо цінних паперів**

Це Положення розроблено відповідно до абзацу другого статті 3 та пункту 13 статті 8 Закону України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні», частини третьої статті 8 Закону України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», статті 5 Закону України «Про платіжні системи та переказ коштів» та інших нормативно-правових актів України.

Це Положення визначає вимоги до банку, який приймає участь у здійсненні грошових розрахунків (переказі коштів) за договорами щодо цінних паперів.

1. Відповідно до Законів України «Про Національну депозитарну систему та особливості електронного обігу цінних паперів в Україні», «Про банки і банківську діяльність», «Про платіжні системи та переказ коштів» надавати послуги щодо здійснення грошових розрахунків (переказу коштів) за договорами щодо цінних паперів можуть члени платіжних систем, тобто банки на підставі банківської ліцензії, виданої Національним банком України (далі – розрахунковий банк), або небанківські фінансові установи, що отримали ліцензію Держфінпослуг на переказ коштів та є членами платіжних систем.
2. Надання послуг щодо здійснення грошових розрахунків (переказу коштів) за договорами щодо цінних паперів здійснюється на підставі договорів, які укладаються між суб'єктами переказу коштів – членами та учасниками платіжних систем.
3. Розрахунковим банком може бути банк, обслуговуючий організатора торгівлі, з яким, у свою чергу, депозитарієм укладений договір про здійснення клірингу та розрахунків за укладеними на цьому організаторі торгівлі договорами щодо цінних паперів.
4. Договори між депозитарієм та розрахунковим банком, організатором торгівлі та розрахунковим банком, депозитарієм та організатором торгівлі повинні забезпечити розрахунки між учасниками торгів за принципом «поставка проти платежу».
5. Розрахунковий банк не може безпосередньо або через пов'язаних осіб володіти більше ніж 10 відсотками статутного капіталу депозитарію, а також безпосередньо більше ніж 5 відсотками та через пов'язаних осіб

- більше ніж 10 відсотками статутного капіталу організатора торгівлі (якщо розрахунковим банком є банк, обслуговуючий організатора торгівлі).
6. Депозитарій чи організатор торгівлі можуть бути засновниками (учасниками, акціонерами) розрахункового банку, мати у власності цінні папери, випущені розрахунковим банком. Якщо розрахунковий банк володіє часткою у статутному капіталі депозитарію чи організатора торгівлі, то останні не можуть здійснювати інвестиції до статутного капіталу розрахункового банку.
 7. Розрахунковому банку, який надає послуги депозитарію для здійснення грошових розрахунків за операціями щодо цінних паперів, забороняється використовувати інформацію, що стала йому відомою в результаті здійснення цих розрахунків, у своїх інтересах або інтересах третіх осіб.
 8. Розрахунковий банк зобов'язаний розробити та затвердити регламенти та процедури переказу коштів за операціями щодо цінних паперів та вести їх облік у порядку, визначеному законодавством.
 9. Кошти, що надходять від учасників фондового ринку за операціями щодо цінних паперів, повинні використовуватися розрахунковим банком виключно для здійснення розрахунків за цими операціями.
 10. Розрахунковий банк повинен мати за національною рейтинговою шкалою рейтинг інвестиційного рівня та/або кредитний рейтинг не нижче, ніж показник В, підтверджений у бюлетені однієї з провідних світових рейтингових компаній (Moody's, Standard & Poor's, Fitch IBCA тощо).
 11. Розрахунковий банк повинен мати розвинену філіальну мережу: не менше однієї філії (відділення) в кожній області України.
 12. Розрахунковий банк зобов'язаний забезпечувати захист, цілісність та конфіденційність інформаційного обміну з депозитарієм та/або організатором торгівлі шляхом впровадження електронного документообігу з використанням електронного цифрового підпису та засобів криптографічного захисту інформації.
 13. Контроль за діяльністю розрахункових банків здійснює Національний банк України та Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку згідно із законодавством.
 14. Інші державні органи мають право здійснювати контроль за діяльністю розрахункових банків у межах повноважень, наданих їм законодавством України.
 15. Національний банк України та Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку в межах повноважень, передбачених законодавством України, мають право застосовувати санкції до розрахункового банку у разі порушення ним чинного законодавства.
 16. Національний банк України у десятиденний термін сповіщає Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку про накладення санкцій на розрахунковий банк або про зміну граничних економічних нормативів розрахункового банку.